

MUZEJSKI ČASOPIS

Številka 1, Leto 23 GORNJESAVSKI MUZEJ JESENICE IN MUZEJSKO DRUŠTVO JESENICE Januar 2013

PROGRAM V LETU 2013 ODRAŽA VPETOST V NACIONALNE IN MEDNARODNE PROJEKTE

V prvi polovici leta se v programu Gornjesavskega muzeja Jesenice, ki skrbi za premično kulturno dediščino s področja etnologije in zgodovine od Jesenic do Rateč ter širše za zgodovino planinstva in železarstva, odraža tudi utrip občin soustanoviteljic.

Na Jesenicah bo pomlad vzcvetela v znamenju 60-LETNICE KOŠARKE NA JESENICAH, ki jo predstavljamo v sklopu uvoda v evropsko košarkarsko prvenstvo. 7. marca bo odprtje razstave v Kosovi graščini, sledil pa bo kviz iz zgodovine mesta Jesenice, posvečen prav tej obletnici, v aprilu pa pripravljamo tudi muzejski večer na to temo.

Ob začetku poletja bo izšla 11. številka JESENIŠKEGA ZBORNKA, ki prinaša 23 prispevkov 21 avtorjev.

Če je leto 2012 zaznamovala VALJARNA, bo rdeča nit letošnjega proučevanja zgodovine železarstva usmerjena na predelovalne obrate jeseniške železarne, ki jih bomo predstavili konec leta.

V Liznjekovi domačiji v Kranjski Gori kot občasni razstavi prihajata dve gostujoči, in sicer razstava Loškega muzeja Od zimskih spustov do olimpijskih krogov (od februarja do marca) ter razstava kranjskega Gorenjskega muzeja in Zgodovinskega arhiva o znani kranjski rodbini Mayr (od marca do aprila); ta družina je imela vikend tudi v Kranjski Gori. Poleti bomo na tej lokaciji predstavili lastno razstavo o košarki na Jesenicah, v prvi polovici septembra pa etnološko razstavo Stare razglednice z ljubezenskimi motivi, ki jo pripravljamo v sodelovanju z domačinko Darinko Tarman.

V Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani bo med občasnimi razstavami zagotovo med pomembnejšimi razstava ob 120-letnici Planinske zveze Slovehije, ki bo odprta od konca februarja do maja, ter projekti PANORAMSKA VIZUALIZACIJA in UVODNI FILM V HRVAŠKEM IN POLJSKEM JEZIKU kot dopolnitev stalne razstave Vzpon na goro.

Muzej je tudi partner pri dveh mednarodnih projektih, in sicer Slovenija-Avstrija: FLU-LED, Kulturni portal hišnih in ledinskih imen, v okviru katerega bomo letos popisovali imena v občinah Kranjska Gora, Jesenice, Tržič; ter Slovenija-Italija: ZBORZBIRZ, Kulturna dediščina v zbirkah med Alpami in Krasom, v okviru katerega bomo popisovali dve zbirki v Ratečah.

Bogat pedagoško-andragoški program za posamezne muzejske hiše lahko spremljate na naši spletni strani www.gornjesavskimuzej.si.

Irena Lačen Benedičič, direktorica GMJ

IZ VSEBINE

Stran 1

- Program v letu 2013 odraža vpetost v nacionalne in mednarodne projekte
- Občni zbor Muzejskega društva Jesenice

Stran 2

- Nova razstavna sezona galerije Kosova graščin
- Doživite železarsko dediščino Jesenic—mesta jekla in narcis

Stran 3

Program muzejskih večerov MDJ
Kako so na Slovenskem Javorniku včasih živeli?
Sledi kamenodobnih ljudi na visokem Gorenjskem
- 60 let košarke na Jesenicah

Stran 4

Po poti Janeza Blejskega od Bleda do Briksna
- Spomladanski izlet na Reko

Občni zbor Muzejskega društva Jesenice

Vse člane Muzejskega društva Jesenice vabimo na občni zbor, ki bo v petek, dne 15.03.2013 ob 17.00 uri v restavraciji EJGA, Cesta maršala Tita 27, Jesenice

Za občni zbor predlagam naslednji DNEVNI RED:

1. Izvolitev delovnega predsedstva
2. Poročilo verifikacijske komisije
3. Poročila o delu MDJ v preteklem obdobju
4. Izvolitev novega upravnega odbora in upravnih organov društva
5. Načrt dela za prihodnje obdobje
6. Razno

Prosimo, da svojo udeležbo potrdite tajnici MDJ Darki Rebolj, tel. št.: 031/787-363.

Vabljeni tudi novi člani!

Predsednik MDJ: DUŠAN PREŠERN

PROGRAM MUZEJSKIH VEČEROV MDJ

21. februar: Nataša Kokošinek, Zdenka Torkar Tahir — Kako so na Slovenskem Javorniku včasih

živeli?

21. marec: Pavel Jamnik — Sledi kamenodobnih ljudi na visokem Gorenjskem

18. april: dr. Marko Mugerli — 60 let košarke na Jesenicah

16. maj: Srečo Vernig — Po poti Janeza Blejskega od Bleda do Briksna

Vsi muzejski večeri bodo v Kosovi graščini (2. nadstropje), Titova 64 na Jesenicah, vsak tretji četrtek v mesecu ob 18. uri.

KAKO SO NA SLOVENSKEM JAVORNIKU VČASIH ŽIVELI? 21. februar

Konec leta 2012 je v okviru projekta Kako so včasih živeli izšla že sedma publikacija z naslovom Kako so na Slovenskem Javorniku včasih živeli?. Publikacija je plod večmesečnega dela krajanov in krajanek Slovenskega Javornika, ki so se sestajali v okviru študijskega krožka Raziskovanje kulturne dediščine v lokalni skupnosti. Krožek je potekal po vodstvom mentorice Polone Knific iz Ljudske univerze Jesenice in strokovnih mentoric etnologinj Nataše Kokošinek iz Občinske knjižnice in Zdenke Torkar Tahir iz Gornjesavskega muzeja Jesenice. Od aprila do decembra 2012 se je zvrstilo sedem srečanj, ki so potekala v prostorih Doma upokojencev na Javorniku. Na srečanjih smo obujali spomine, jih prebirali in obravnavali najrazličnejše teme iz preteklosti Slovenskega Javornika. Tako je nastalo 29 avtorskih prispevkov izpod peresa 22 udeležencev študijskega krožka.

Zapise sva mentorici uredili in jim dodali slikovno gradivo, ki so ga večinoma prispevali udeleženci iz svojih arhivov. Po več letih izkušenj se je ponovno potrdilo, da občani Jesenic spremljajo dejavnosti, ki potekajo v okviru projekta Kako so včasih živeli in so pripravljene tudi sami zapisati svoje spomine ali spomine svojih sorodnikov, prijateljev in znancev. V obdobju, ko se nam način življenja in naši kraji vse bolj spreminjajo, so spomini svojevrstna kulturna dediščina, ki le zapisana in še bolje objavljena ostane ohranjena in dostopna tako vsem nam kot prihodnjim rodovom. Prispevki si v publikaciji sledijo kronološko glede na vsebino. Prvi opisujejo poselitev Javornika, njegovo zgodovino in stoletja železarske dejavnosti v Trebežu. Sledi sklop prispevkov o kraju samem in posameznih naseljih ter hišah na Slovenskem Javorniku. V nadaljevanju je nekaj avtorjev obudilo spomine na svoje otroštvo in mladost, ki so ju preživljali tukaj. Kar nekaj prispevkov opisuje obrtne dejavnosti in železarsko industrijo, ki so dale kraju svoj pečat. Zadnji sklop prispevkov je posvečen društvenim dejavnostim ter uspešnim krajanom, ki so se izkazali na športnem, kulturnem in političnem področju.

Udeleženci študijskega krožka se v knjigi predstavljajo predvsem kot pisci in zapisovalci ali pa kot informatorji in darovalci dokumentarnega gradiva in so bili naslednji: Rina Klinar, Marija Borštnik, Pavel Smolej, Majda Mencinger, Francka Kejžar, Franci Črv, Francka Thaler, Izidor

Trojar, Nastja Katarina Prešern, Anton Končnik, Marjeta Franc, Silva Treven, Ela Eržen, Vlado Treven, Marija Brce, Mirko Podlipnik, Ivko Dolenc, Rudolf Šapek, Peter Končnik, Andrej Malenšek, Majda Malenšek in Branka Smole.

Projekt smo zaključili s predstavitvijo brošure v petek, 21. decembra 2012, v kulturnem domu na Slovenskem Javorniku. **Ob občinskem prazniku bomo 20. marca 2013, v avli Občinske knjižnice Jesenice, odprli še razstavo Kako so na Slovenskem Javorniku včasih živeli.**

Nataša Kokošinek, Občinska knjižnica Jesenice in Zdenka Torkar Tahir, kustosinja GMJ

SLEDI KAMENODOBNIH LJUDI NA VISOKEM GORENJSKEM, 21. marec

Po koncu zadnje ledene dobe so se takratni ljudje zadrževali tudi na območju visoke Gorenjske. Do sedaj je bilo arheološko raziskano le eno jamsko najdišče, in sicer Poljšiška cerkev pri Gorjah, in delno jamsko najdišče Jamnikov spodmol na Kočni. Poleg teh mest zadrževanja kamenodobnega človeka pa poznamo še nekaj lokacij s sicer skromnimi ostanki, ki pa vseeno potrjujejo človekovo prisotnost. Eno od takih mest je Belško polje pri Jesenicah, kjer je bilo v zadnjih štiridesetih letih nabranih kar nekaj kamnitih orodij in ostankov, ki se pojavljajo ob izdelavi orodij. Na podlagi nabranega materiala je mogoča vsaj okvirna kulturna umestitev. V predavanju bomo predstavili dosedanje vedenje o takratnem dogajanju v okolici Jesenic.

Pavel Jamnik

60 LET KOŠARKE NA JESENICAH, 18. april

Košarka je eden od najpopularnejših športov na Jesenicah, v Sloveniji in v svetu. Leta 1891 jo je razvil dr. James Naismith, predavatelj telesne vzgoje na šoli v Springfieldu v Združenih državah Amerike. Med obema vojnoma so jo začeli igrati tudi v Sloveniji. Najprej so jo začeli igrati v Mariboru in kasneje v Ljubljani, ki je postala pravi center slovenske košarke.

V Ljubljani se je prvič s košarko srečal Franc Benedičič. Ker ga je igra tako močno navdušila, je jeseni 1953 odšel k profesorju telesne vzgoje na jeseniški gimnaziji, Tonetu Šmitku, ki mu je obljubil vso podporo pri vpeljavi novega športa. Kmalu so ustanovili košarkarski klub, ki je z moško ekipo nekaj časa nastopal v prvi slovenski ligi, z žensko ekipo pa je postal sedemkrat republiških prvak. Jeseničani so dosegali lepe uspehe tudi v drugih klubih in v dresu slovenske reprezentance.

Šestdesete obletnice košarke na Jesenicah se bomo v Gornjesavskem muzeju Jesenice spomnili s pripravo razstave, knjižice in muzejskega večera. Vrhunec dogajanja pa bo med 4. in 9. septembrom, ko bo naše mesto gostilo Evropsko prvenstvo v košarki.

dr. Marko Mugerli, kustos GMJ

